

ЯНУШ ЗАЙДЕЛ КОНСЕНСОРЪТ

Превод от полски: Александра Никифорова, 1974

chitanka.info

Михал, лекарят-терапевт, сне очилата си и изправи рамене. Завъртя се на стола и се обърна към прозореца. С удоволствие се загледа в зелената пролетна трева, избуяла пред прозорците на поликлиниката. Отсреща, на покрива на Института за хомоидни апарати, лениво се сменяха цифрите на монтирания там електронен часовник. Беше четиринадесет часът и петдесет и девет минути.

„Бога ми, за днес е достатъчно — помисли си Михал и прибра кочана с рецептите в чекмеджето на писалището. — Тридесет и двама пациенти за един ден е наистина твърде много, дори когато човек използва автоматичен диагностатор.“

Стрелките се движеха отвратително бавно. Плахо почукване по вратата на кабинета прекъсна размишленията на Михал. Той съкрушено въздъхна, изрече високо „Влезте“ и без да се обръща към пациента, подхвърли както обикновено:

— Съблечете всичко и легнете на диагностатора. От какво се оплаквате?

— Ух, дофторе, нещо туа ме сърби и сърби! Ей те туа, на, под ребрата. Ей тъй, разбираш, ма гори и ма изгори! — отвърна хриплив бас.

Михал вдигна глава и видя ухилената физиономия на инженер Райс.

— А, ти ли си! — зарадва се той. — Настроението ти, както винаги, е блестящо. Теб дори шестчасовият работен ден не те изтощава. Лесно ви е на вас с автоматите — сигурно те извършват всичко вместо вас. А по това време на деня аз вече съм изгубил всякакво желание за шегги.

— Не завиждай на другия дори ако той... — каза инженерът. — Напротив, тебе ти е лесно, защото имаш работа с живи хора. С тях винаги можеш да се разбереш по един или друг начин, макар че са болни. А с разваления автомат не можеш да си поговориш...

— Само тъй ти се струва... Болният ти говори, ама да ти обясни кое къде го боли — просто не умее. Автоматичният диагностатор също не винаги може да определи...

— Тъкмо на въпроса — прекъсна го Райс. — Ние говорихме за него преди няколко месеца, спомняш ли си? Обещах ти тогава да помисля. И аз помислих и дори измислих нещичко...

Инженерът отвори чантата си, измъкна няколко кутийки, съединени с проводници, някакви дръжки, електроди, клеми.

— Ако имаш малко време, ей сега ще го монтирам. Това е приставка към автодиагностатора. Мое собствено изобретение. Съвършено гениално! Но за мен е важно да чуя твоето мнение...

— Може би най-сетне ще ми кажеш в какво се състои работата?
— нетърпеливо го прекъсна лекарят.

— Това е консенсор — каза инженерът, докато пълзеше на четири крака под диагностатора с отвертка в зъбите и побутваше пред себе си гирляндата от гениалните си кутийки, свързани с проводници.

— Махни тая отвертка от устата си и говори по-ясно. „Консер...“ какво?

— Кон-сен-сор или съчувствувател — заяви Райс, докато се измъкваше изпод креслото. — Поддръж електродите. Или по-добре си ги сложи на лактите и на слепоочията и седни.

— Защо? Искаш да ме изследваш ли? Нима изглеждам толкова зле? — развълнува се Михал.

— Не за това става дума. С помощта на моя прибор ти ще изследваш пациентите си. Това, както вече ти казах, е приставка към автодиагностатора. Тя улавя биотоковете на пациента и след като ги усили и трансформира, предава сигнали на твоята нервна система. Когато включиш консенсора, ти ще усещаш същото, което усеща и пациентът, легнал в креслото за диагнози.

Михал недоверчиво изгледа Райс.

— Поредната ти шега? Нима искаш да повярвам, че тая чудесия наистина препредава усещанията! И твърдиш, че всичко е съвсем просто? Но ако наистина е така, това би било преврат в диагностиката, революция в медицината!

— И ще бъде! Аз често се шегувам, но когато се заловя сериозно с нещо, то... Сега сам ще видиш.

— Това би било изумително! Вместо да се впускам в дълги и безплодни разговори на тема „какво ви боли“, аз моментално ще почувствувам, че черният ти дроб не е в ред, или апендиксът...

— И колко хуманно! — добави инженерът. — Пълно *съпреживяване* на лекар и пациент. Когато изобретението ми се разпространи, поговорката „На чужд гръб сто тояги са малко“ ще изчезне. Поне по отношение на лекарите.

— Е, да го изпробваме ли?

— Пожали ме! Ще ти оставя прибора за няколко дни, а после ще го взема, за да го регулирам както трябва. Защото тая измишльотина, както виждаш, е опитен образец... Но ако настояваш, може и сега да направим един експеримент. Постави ли си електродите както трябва? Там има обозначение. Прекрасно. Аз ще легна на диагностатора. Сега включи ето този контакт и обърни превключвателя.

Михал седя няколко минути напрегнато, после не издържа.

— Е, съвсем здрав си, приятелю! — разочаровано констатира той. — Или пък твоят съчувствувател не струва и грош! Във всеки случай аз не усетих нищо... О-о-ох!

Михал изведнъж скочи от стола и започна да разтрива ръката си.

— Нищо особено — разсмя се инженерът. — Науката изисква жертви! Аз просто се убодох с една карфичка.

* * *

Михал погледна хлапака и иронично се усмихна.

— И тъй, твърдиш, че тук те боли?

— О, много ме боли, докторе!

— Тогава сигурно и тук те боли, а?

— Още повече, докторе!

— Знаеш ли какво — лекарят перна леко хлапака по врата и седна пред писалището си. — Марш оттук и отивай на училище! По кой предмет имате класно днес?

— Но аз...

— Кажу ми, по кой?

— По интегрални уравнения... — измънка момчето, унило отпускайки глава.

— Е, пожелавам ти успех!

Хлапакът излезе, а лекарят погледна след него и кисело се усмихна.

— Следващият — повика той по микрофона.

В кабинета тихо влезе възрастен мъж и няколко минути Михал заедно с него изпитваше типични ревматични болки. Следващия пациент пренесоха направо от колата за „Бърза помощ“. Той стенеше,

скърцайки със зъби от болка. Щом го положиха на диагнозатора, Михал включи консенсора и светкавично се хвана с дясната си ръка за корема, докато с лявата изключи прибора.

— Незабавно в операционната. Остър апендикс — викна той на санитаря.

Когато изнесоха болния, Михал още се държеше за корема. После забеляза жеста си и се разсмя. Всъщност апендиксът му беше изрязан още преди няколко години...

Консенсорът великолепно ускоряваше поставянето на диагнозата и затова този ден Михал приключи доста по-рано приемането на пациенти. В два и половина той вече седеше пред писмената си маса и се опитваше да състави хвалебствения отзив за новия прибор, но писането нещо не вървеше. В три без четвърт дойде още една пациентка със силна мигрена и трябваше отново да надене електродите. Неприятното усещане от болките на пациентката убиха желанието му за писане и когато тя си излезе, Михал просто седна, загледан в часовника на института. Пролетното слънце се бе издигнало високо и лекарят мислено се разхождаше из парка, когато дочу лекото изскърцване на вратата и тежки стъпки. Той притвори очи и без да извъръща глава, рече:

— Моля, легнете на диагнозатора.

— Извинете, не разбрах, къде да легна? — прозвуча нисък спокоен глас.

— На креслото с наведена облегалка.

— Да, разбрах. Вече лежа.

„Ами ако се опитам да поставя диагнозата единствено въз основа на усещанията, без да гледам пациента и без да го разпитвам каквото и да било?“ — помисли лекарят и включи консенсора.

В този миг той почувствува как по тялото му сякаш пролазват мравки, нервите му се възбуждаха безредно, обхващайки целия организъм с електрически ток... и изведнъж... той подскочи *от внезапното разреждане на кондензатора с високо напрежение в шестата секция на филтрите от хранващи батерии*, после така го схвана *в трансдуктора във веригата на саморегулирането*, че той дори подскочи от креслото.

Михал веднага изключи апарата и едва сега погледна пациента: в диагнозатора лежеше робот-хомоид.

Михал тропна с юмрук по масата.

— ВЪн оттук! Приемният пункт за автоматите е на отсрещната страна на улицата!

— Простете, човеко! — рече с лек укор роботът. — Отивам си.

Лекарят се тръшна в креслото, като разтриваше хълбока си в областта на несъществуващия у него трансдуктор. После подскочи към прозореца и погледна на улицата.

На тротоара бяха застанали Райс и автоматът. Роботът разказваше нещо на инженера, а оня се смееше до сълзи.

Михал разтвори широко прозореца и се провикна:

— Ей, ти, изобретателю! Само почакай! Ще ти го върна аз на тебе!

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 6/1974 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.